

Гуцкало О.О., Севастьянова О.А. Формування комунікативних навичок в учнів молодших класів з порушенням слуху в процесі вивчення англійської мови / **О.О. Гуцкало, О.А. Севастьянова** // Система надання освіти дітям з особливими потребами в умовах сучасного закладу освіти : Збірник за матеріалами V Всеукр. науково-практичної конференції (12 грудня 2017 року). – Лисичанськ : ВП «Лисичанський педагогічний коледж Луганського національного університету імені Тараса Шевченка» – Лисичанськ : ФОП Чернов О. Г.–с.40-41

У статті розкрито особливості засвоєння учнями з проблемами слуху іноземної мови та визначено шляхи і методи навчання англійській мові.

Ключові слова: комунікативні навички, діти з особливими потребами, освіта.

ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНИХ НАВИЧОК В УЧНІВ МОЛОДШИХ КЛАСІВ З ПОРУШЕННЯМ СЛУХУ В ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Розвиток ділових і особистих контактів, розширення культурних зв'язків між народами висувують перед школою в області навчання іноземним мовам отримання ґрунтовних знань та формування в школярів комунікативних навичок. Одне з основних питань навчального процесу для глухих та слабочуючих учнів полягає в підвищенні рівня засвоєння навчального матеріалу та вміння застосовувати отримані знання. Вони виявляють високу зацікавленість у вивченні мови, тому найбільшу увагу при навчанні потрібно спрямувати на якомога більш широке охоплення лексики повсякденно-побутового характеру та читання текстів. Мета статті – розкрити особливості засвоєння учнями з проблемами слуху іноземної мови та визначенню шляхів і методів навчання англійській мові. Учні з проблемами слуху мають труднощі в спілкуванні з іншими людьми, розвиток особистості і самосвідомості відбувається по іншому, труднощі виникають під час точного запам'ятовування лексичних одиниць в певній граматичній формі. Для дітей зі слуховими порушеннями є характерними такі особливості, як знижена емоційна активність, яскраво виражений негативізм. Тому на заняттях англійської мови необхідно створювати позитивну атмосферу і гарний настрій, ситуації «успіху», бажання займатися і контактувати. Вчитель повинен зацікавити дитину, задіяти в грі, вміти створити цікаву ситуацію, використовувати різні вправи, щоб формувати і розвивати у дитини активність і увагу. Проблеми навчання учнів з порушенням слуху досліджували Л. С. Виготський, Р. М. Боскис, С. А. Зиковий, Б. Д. Корсунська, А. Р. Лурія, Н. Г. Морозова, Ф. Ф. Рау, Ж. І. Шиф. Процес формування основ англомовної компетенції учнів з порушенням слуху вимагає від

вчителя ретельного підбору спеціальних методів і прийомів навчання, визначення обсягу матеріалу та періодичності занять. 41 При вивченні іноземної мови необхідно забезпечити повне розуміння тексту; широко використовувати технічні і нетехнічні засоби навчання, які мають особливе значення зорового сприйняття при порушеннях слуху; виконувати письмові завдання, які є найважливішим засобом оволодіння мовою, необхідним для формування письмового образу слова, корекції його усної форми, особливу увагу слід приділяти транскрибуванню. Навчання вимови в початковій школі – одне з основних завдань, оскільки на початковому етапі вивчення англійської мови формуються основні механізми, і вже у майбутньому коригувати фонетичні помилки буде набагато важче. Фонетичні помилки, характерні для учнів з порушенням слухом при вивченні англійської мови, пояснюються наявністю у них дефектів в рідній мові, недоліками почуття рідної мови. Добре сформовані навички вимови мають велике значення не тільки в плані говоріння, але й розуміння мовлення, оскільки той, хто сприймає інформацію, спирається на вже відомі йому звукові образи. При вивченні іноземної мови для молодших школярів з порушенням слуху використовуються різноманітні аудіовізуальні навчальні матеріали для розвитку слухового сприйняття, використання інтерактивних дошок вносить нову якість, які є мультимедійним середовищем для навчання, активного сприйняття інформації та засобом підвищення мотивації до навчання. Комп'ютеризація сприяє активізації процесу навчання, дозволяє забезпечити диференційований підхід до учнів з проблемами слуху, що дозволяє зосередити увагу на найбільш суттєвих аспектах вивчення англійської мови. Лексичні теми повинні висвітлюють щоденне життя учнів (робочий день, родина, школа, друзі), загальні явища (навколишнє середовище, пори року, професії) та соціально - культурний аспект (свята, суспільство, культура), потрібно використовувати більше комунікативних вправ, а завдання повинні бути максимально наближеними до життєвих ситуацій. Ігрова діяльність, використання пісень, римовок та чистомовок сприяє розширенню активного іншомовного вокабуляру учнів. Ефективним є також використання картинок для розвитку усного зв'язного мовлення учнів. Картки використовують як для складання окремих речень, так і для формування однієї розповіді простими реченнями з двох чи трьох слів. Вчені наголошують, що домінантним у такому навчанні дітей із вадами мовлення складають мелодійні речення, які варто проговорювати чітко, голосно, ритмічно і по-можливості використовуючи певні рухи. Отже, проблеми, які виникають в процесі навчання можуть бути вирішені на сучасному етапі за допомогою існуючих наочних і технічних засобів. Це, в свою чергу, створює педагогічні умови для компенсації і корекції, вирішуючи певні

проблеми в процесі розвитку особистості. Як результат, якість навчання молодших школярів з проблемами слуху підвищується.

Література

1. Абрамович С. Д. Мовленнєва комунікація: підручник / С. Д. Абрамович, М. Ю. Чікарькова – К.: Центр навчальної літератури, 2004. – 472 с.
2. Выготский Л. С. Принципы воспитания физически дефективных детей // Собр. соч. в 6-ти т. Т. 5 Основы дефектологии / Под ред. Т. А. Власовой. М.– 1983. С. 34-49.